

stb.) az erdő közgazdasági jelentőségére anyagi (fatermés, pénzjövedelem, stb.) és közvetett értelemben (klimatologiai, higienikus, hydrologiai, mechanikai és ethikai hatás); az erdőgazdaság védelmére és fejlesztésére (erdészeti törvénykezés, erdőfelügyelet, erdőrendészet, állami erdőgazdaság, a magán és községi erdők felügyelete, véderdők, erdészeti szakoktatás, kísérletügy, erdészeti egyesületek, a fának szállítása, vasuti dijszabás, fakereskedelem, vámügy, erdősítések előmozdítása, szolgálomak, erdők felaprózása, egyesítése, munkásügy, adók, az erdők biztosítása, az erdőbirtok hitelképessége stb.) végül a vadászati és halászati politikára.

A mű irálya legyen könnyen érthető és tömör, terjedelme a 25—30 nyomtatott ívet lehetőleg ne haladja túl.

A pályadíj: 2200 K a Deák Ferencz alapítványból, mely csakis abszolút becsü munkának adatik ki.

A pályázók tartoznak 1907. január 1-ig a mű részletes tervezetét és tetszés szerint választott két fejezetének részletes kidolgozását idegen kézzel leírva, jeligével ellátva, az író nevét rejtő jeligés levél kíséretében, „pályamű“ felirattal megjelölt borítékban az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához beküldeni.

A beérkező munkák bírálat alá vétetvén, a legjobbnak talált (abszolút becsü) munka szerzője az egész mű megírásával meg fog bizatni, pályadíjra azonban csak akkor tarthat igényt, ha a teljes mű kéziratát bemutatta s azt a bírálat megfelelőnek találja.

A pályamunkára egyebekben az Országos Erdészeti Egyesület alapszabályainak a Deák Ferencz alapítványra vonatkozó határozatai teljes érvénynyel bírnak.

Budapest, 1905. december hó 27-én.

A titkári hivatal

IRODALOM.

Könyvismertetés.

Mezőgazdasági lexikon. (Állatgyógyászat, állattenyésztés, baromfitenyésztés, borászat, építészet, erdészet, gazd. eszközök, gazd. üzletvitel, gyümölcsészet, haltenyésztés, kártételek, kertészet, méhészet, mellékhaszonvételek, mezőgazd. közigazgatás, növénytermesztés, rét és legelő, selyemhernyótenyésztés, szőlőszet, takar-

mányozás, talaj és javítása, tejgazdaság és egyéb a mezőgazdaságra vonatkozó közlemények.) A szöveg közé nyomott számos ábrával. Szerkesztették: *Bezerédj Adorján* és *Szilassy Zoltán*. Budapest, 1905. *Grill Károly* könyvkiadóvállalata.

Mint halljuk a mű — mezőgazdasági részről — kedvező kritikában részesült. Részünkről mégis az erdészeti fejezetekre vonatkozó kifogásainkat, — abból indulván ki, hogy okunk és jogunk van törődni azzal, amit az erdőgazdaság köréből mások irnak — nem hallgathatjuk el, mert a munkában közölt és az erdőgazdaságra vonatkozó adatok, állítások és leírások nem ütnek meg sajnos azt a mértéket, melyet az erdőgazdaságnak, mint tudománynak mai színvonalán állva joggal követelni lehet, sőt részben éppenséggel tévesek.

Szerzők szerint pl. az átlalóval a döntött fa átmérőjét annak *két végén* megmért átmérőkből állapítjuk meg, holott tudvalevőleg köbözés alkalmával a döntött fa hosszának vagy egyes szakaszainak *közepén* mért átmérőt kell számításba venni s nem bajlódunk két átmérővel és azok átlagának kiszámításával.

A fekvő fa köbtartalmát szerzők részint úgy határozzák meg, hogy „megmérve a törzs *átmérőjét a tövénél és a végénél*, ott, a hol már ágakba megy át, *a két átmérő összegének a fele fogja képezni a középátmérőt*, amelyből azután a törzs köbtartalmát úgy számítjuk ki, hogy a középátmérő nagyságát centiméterekben számítva önmagával megszorozzuk, az úgy nyert összeget újra megszorozzuk 11-el s ezen szorzás eredményét 140,000-el elosztjuk. A kijövő számot azután a törzs hosszával méterekben számítva megszorozzuk és ezen szorzás eredménye adja nekünk a törzs köbtartalmát tömör köbméterben.“

Mai nap a döntött fa köbtartalmát már nem számítjuk így ki és matematikailag kimutatható, hogy annál az eljárásnál, midőn a törzs két végén lévő átmérők közepe vétetik számításba, kisebb eredményt nyerünk a valóságnál.

A „cserhántó erdők főhozamát a fiatal *cser* és tölgyfák *kérge* képezi“ a szerzők szerint, holott tudjuk, hogy a csertölgy a cserzésre egyáltalán *nem alkalmas*.

Az *erdei fák növekedése* cím alatt közölt adatok igen illuzoriusak. A fák növekedése függ a talajtól, fekvéstől, klímától stb.

és éppen ezért arra nézve, hogy milyen nagyságot érnek el az 1-ső, 2-ik stb. évben az egyes fajok — lexikonban határokat felállítani nem tanácsos, mert e tekintetben a laikus olvasó könnyen tévútra vezethető.

A szerzőknek, bár művük az 1905 év második felében jelent meg, úgy látszik még nincsen tudomásuk arról, hogy a *selmeczbányai erdészeti akadémia* még 1904-ben főiskolává emeltetett és hogy a tanfolyam minden hallgatóra nézve 4 évre egészített ki. Ehhez és a két gyakorlati évhez van az erdészeti államvizsga letehetése is kötve.

Az erdőtörvény ismertetésénél is több hiba csuszott be.

Igy pl. szerzők szerint „erdőőrnek az tekintetik, ki az erdőőri szakvizsgát letette és erről bizonyítványt kapott,“ holott a szakvizsga letétele csak az erdőtörvény 17-ik §-ában felsorolt birtokosoknál alkalmazott erdőőrökre nézve kötelező.

Az *erdőrendészeti áthágások* eseteiben nem az erdőfelügyelő tartja meg a tárgyalást, a mint azt a lexikonban olvashatjuk, hanem azt az elsőfoku közig. hatóság az erdőfelügyelőnek, mint hivatalból szereplő vádlónak közbenjötté mellett tartja meg.

A lexikon szerint továbbá az *erdei kihágásoknál* másodfokulag a megyei (városi) erdészeti albizottság határoz, holott az erdőtörvény szerint ily esetekben az erdészeti bizottságtól függetlenül és önállóan működő *másodfoku erdei kihágási bíróság* dönt.

Az *erdei üzemterv, fatermelés, faeladás, erdőtelepítés, erdőművelés, erdőbecslés* szavak magyarázata kivánni valót hagy hátra. Hézagos kivonata valamely munkának, mely azonban nincsen megnevezve. Ezért egyes jelentékeny szempontok vagy tényezők háttérbe szorulnak, míg jelentéktlenebb dolgok kelleténél jobban emelkednek ki.

A használt szakkifejezések és szavak egy része is elavult. A szerzők szerint az erdőállományt „erdészeti nyelven“ *állabnak* hívják. Ezt a szót, ugyszintén a szerzők által használt egyes rovarnevezéseket mint pl. fenyves gurdacs, fenyves gyapocsz, zöhér, tekercs stb. már régen kiküszöböltük és ezek helyett már jó és tudományosan elfogadott szavakkal rendelkezünk.

Mindezek a hibák és tévedések meggyőződésünk szerint nem

merültek volna fel, ha a szerzők az erdészeti irodalom ide vonatkozó forrásmunkáit nagyobb figyelemre méltatták volna, vagy a lexikon erdészeti vonatkozású részeit szakférfi által átnéztették volna. Némely köz-, illetőleg mezőgazdasági írónak ezen hibájáról különben az „Erdészeti Lapok“ mult évi márcziusi füzetében a „Magyarország Közgazdasága“ című mű ismertetésénél is volt már szó.

A laikus olvasó az erdőgazdaság szerepének és jelentőségének mérlegelésénél mindezek folytán nem juthat helyes következtetésekre, sőt egyes állítások egyenesen meg is téveszthetők.

Örvendenünk kell és örvendünk is, ha erdőgazdasági ismeretek — mégha dióhéjba is szorítva — tárgyaltatnak, de csak akkor, ha ezek az ismeretek a mai kor, az erdőgazdaság mai színvonalának megfelelően, a rendelkezésre már bőven álló forrásmunkák alapján ismertetnek.

Előttünk még a munkának csak az első kötete fekszik — kívánatos volna, ha a szerzők ezen, a mezőgazdasági szakirodalomban hézagot pótló munkájuk használhatóságának emelése és biztosítása céljából a második és következő köteteket az előbb említettek szempontjából revideálás alá vennék.

Cserny Gy.

FAKERESKEDELEM.

Ideiglenes vámegyezség Svájcezzal.

1906. évi január 1-én Svájcban életbe lép az új vámrend szer, melynek alapja a svájci nemzetgyűlés által 1902. évi október hó 10-ikén elfogadott új autonom vámtarifa, mely számos tételre nézve a Svájc által időközben több állammal kötött kereskedelmi szerződések utján, vámmérséklésekben kifejezésre jutott változásokat szenvedett.

Az ezen változások következtében előállott új vámtarifa (u. n. használati tarifa), 1906. évi január hó 1-től kezdődőleg szabályozza a külföldi államokból a Svájcba irányuló áruforgalom vámkezelését.

Az osztrák-magyar vámterület kiviteli forgalmára nézve kiegészítést nyert ez a vámtarifa az osztrák, a magyar és a svájci